

Energetyka Wodna 4/2012, s. 4-6

XX LAT TOWARZYSTWA **ELEKTROWNI WODNYCH**

W tym roku minęło XX lat od dnia rejestracji Towarzystwa Elektrowni Wodnych w Sądzie Rejonowym we Włocławku. Rok wcześniej zebrana we Włocławku grupa 18 osób związanych głównie z tzw. zawodową energetyką wodną postanowiła powołać do życia organizację pozarządową, której zasadniczym zadaniem statutowym miało stać się „podejmowanie działań na rzecz wszechstronnego rozwoju oraz racjonalnego wykorzystania zasobów wodno-energetycznych kraju”. Miejsce powołania Towarzystwa Elektrowni Wodnych do życia nie zostało wybrane przypadkowo – w tym czasie całkiem realnie wyglądały nadzieje na wznowienie rozwoju dużej energetyki wodnej w Polsce, eksploatowana już od 20 lat Elektrownia Wodna Włocławek miała być pierwszym stopniem planowanej od dawna Kaskady Dolnej Wisły. W rzeczy samej, jednym z inicjatorów zebrania założycielskiego był, Wacław Zdulski – wieloletni dyrektor EW Włocławek, który wyjątkowo wiele wysiłku poświęcił idei budowy Kaskady. Z racji swego autorytetu, pierwszym prezesem TEW został Stanisław Cicholski, dyrektor rozwiązanego na początku lat 80. przedsiębiorstwa Kaskada Dolnej Wi-

sły w Budowie, później wieloletni dyrektor Elektrowni Wodnej Żarnowiec, prezes honorowy TEW. Wśród uczestników zebrania założycielskiego licznie reprezentowani byli pracownicy elektrowni skupionych w nowopowołanej spółce Elektrownie Szczytowo-Pompowe S.A. (dziś: PGE EO S.A.). Krótko przedtem spółka ta przejęła prawie wszystkie polskie elektrownie pompowe i z członkiem pompowym, a także szereg elektrowni klasycznych wchodzących w skład Zespołów Elektrowni Wodnych Dychów, Porąbka-Żar i Solina-Myczkowce. W grupie członków-założycieli związanych ze spółką znalazł się Stanisław Lewandowski, późniejszy dyrektor ds. eksploatacji rozwoju ESP S.A. oraz wieloletni prezes Towarzystwa – obecnie prezes honorowy, pełnomocnik Zarządu TEW.

7 lat później Towarzystwo zorganizowało pamiętne obchody 100-lecia energetyki wodnej na ziemiach polskich. Ich trwałym śladem pozostają nie tylko rozdane medale pamiątkowe, ale także okolicznościowa monografia poświęcona historii polskiej hydroenergetyki¹. W tym samym czasie Towarzystwo intensywnie angażowało się w organizację wyjazdów studyjnych, także

seminariów hydroenergetycznych towarzyszących m.in. gdyńskim targom „Ekoenergia” oraz kolejnym Zgromadzeniom Krajowym. Wśród organizowanych konferencji naukowo-technicznych należy wymienić przede wszystkim konferencję „Energetyka wodna w strukturach gospodarczych kraju u progu XXI wieku” (Dychów, 1997) oraz konferencje HYDROFORUM 2000 (Czorsztyn), 2005 (Kliczków), współorganizowane z Instytutem Maszyn Przepływowych PAN. W kolejnych latach TEW organizował lub współorganizował szereg konferencji i seminariów w ramach koordynowanych przez Europejskie Stowarzyszenie Małej Energetyki Wodnej (ESHA) projektów Komisji Europejskiej SHERPA, SHAPES i SHP STREAMMAP. Do najnowszych inicjatyw należy cykl konferencji hydroenergetycznych towarzyszących targom energetyki odnawialnej RENEXPO Poland.

Istotą misji statutowej Towarzystwa było od początku pozytywne oddziaływanie na podstawę społeczeństwa i władz państwowych wobec sektora, a zwłaszcza zabieganie o korzystne zapisy w aktach prawnych i innych dokumentach decydujących o wa-

Fot. Henryka Stachowicz

Zarząd Towarzystwa Elektrowni Wodnych w pełnym składzie. Od lewej stoją kol. kol. Leszek Opyrchal, Jerzy Kujawski, Janusz Steller, Janusz Herder, Andrzej Smoliński, Zbigniew Sasin, Jan Wróblewski

runkach funkcjonowania energetyki wodnej w Polsce. Zadania te TEW realizuje występując zarówno, jako podmiot samodzielny, jak i uczestnik różnych struktur formalnych i nieformalnych, takich jak Krajowa Rada Gospodarki Wodnej, Zespół Doradczy Ministerstwa Gospodarki ds. Energetyki Wodnej, Polska Rada Koordynacyjna OZE, czy powołana niedawno przez TRMEW Grupa Strategiczna ds. Energetyki Wodnej. Do sukcesów uzyskanych w ramach datującej się od szeregu lat współpracy z Towarzystwem Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych, należą korzystne dla całego sektora OZE zapisy o prawach do świadectw pochodzenia w obowiązującym do dziś Prawie Energetycznym.

W funkcjonowaniu Towarzystwa ważną rolę odgrywa działalność gospodarcza na rzecz sektora energetyki wodnej prowadzona dzięki bezpośrednim kontaktom z wysokiej klasy specjalistami oraz firmami usługowymi. W działalność tę wpisuje się także uczestnictwo w wymienionych wcześniej projektach europejskich. Informacje o tej części swojej działalności TEW rozpowszechnia poprzez dorocznie wydawany biuletyn „Hydroenergetyka” oraz uczestnictwo w takich imprezach targowych, jak Greenpower, RENEXPO, czy Poleko.

Skupiając liczne grono pracowników przedsiębiorstw zależnych od Skarbu Państwa, Towarzystwo Elektrowni Wodnych od początku narażone było na dylematy wyboru między misją statutową organizacji pozarządowej, a podporządkowaniem się linii reprezentowanej przez te przedsiębiorstwa – występujące zresztą często w roli człon-

ków wspierających TEW. Tymczasem misja statutowa TEW wymagała – i wymaga do dziś – konfrontacji z polityką prowadzoną przez kolejne ekipy rządowe sprawujące – za pośrednictwem swoich przedstawicieli – nadzór właścicielski nad większością przedsiębiorstw tzw. energetyki zawodowej. Sytuacja ta stała się źródłem narastających napięć. Do przesilenia doszło podczas Zgromadzenia Krajowego w roku 2002, kiedy to większość członków zatrudnionych w spółkach zależnych od ESP S.A. przeszła do utworzonego wkrótce potem Stowarzyszenia Energii Odnawialnej (SEO), a ESP S.A. i spółki zależne wycofały się ze wspierania działalności TEW.

Gdy jesienią 2011 roku Towarzystwo stanęło na krawędzi kolejnego kryzysu, Zarząd TEW podjął zdecydowane działania zaradcze. Wezwano członków wspierających do udzielenia jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o mandat zaufania dla Towarzystwa. Złożono także propozycje zmian statutowych obejmujących zwiększenie roli tych członków w Towarzystwie oraz umożliwienie Zgromadzeniu Krajowemu podejmowania ważnych uchwał przy frekwencji nieprzekraczającej 50%. Decyzje w tej ostatniej sprawie podjęło XXI Zgromadzenie Krajowe TEW, jakie w dniach 26-27 czerwca tego roku obradowało w Pieczyskach nad Zalewem Koronowskim. Obrady w pierwszym dniu Zgromadzenia rozpoczęto popołudniową sesją poświęconą wspomnieniom z pierwszych lat istnienia Towarzystwa oraz uhonorowaniu członków-założycieli. Rocznicowy charakter okazała się mieć prezentacja firmy „Energotest”, obchodzącej tego roku także XX-lecie swojego istnienia

i sponsorującej uroczystą kolację. Dzień zakończył się zapaleniem dalekowschodnich „lampionów dobrych życzeń” nad Zalewem Koronowskim. W zaistniałych okolicznościach, widok lampionów wznoszących się nocą nad wodami zalewu miał głęboko symboliczną wymowę. Dzień następny miał charakter roboczy. Zgromadzenie udzieliło votum zaufania dotychczasowemu zarządowi i postanowiło włączyć w jego skład przedstawicieli dwóch dużych spółek energetycznych. W wyniku rzeczowej dyskusji, kwalifikowaną większością głosów uchwalono też zmiany w statucie Towarzystwa.

Jubileuszowe Zgromadzenie Krajowe TEW zakończyło się niewątpliwym sukcesem. Obraz ten zakłócała świadomość, że sprzyjał mu narastający stan zagrożenia podstaw ekonomicznych funkcjonowania całego sektora energetyki wodnej przez zapisy zawarte w kolejnych projektach ustawy o OZE, zapowiedzi wprowadzenia opłat za użytkowanie wody przez elektrownie wodne oraz kolejnych barier środowiskowych dla nowych inwestycji hydroenergetycznych. Wzmocniony o dwóch nowych członków Zarząd TEW ukonstytuował się ponownie podczas posiedzenia, jakie miało miejsce dnia 20 lipca br. w siedzibie spółki Elektrownie Wodne Sp. z o.o. w Samociążku. Po dokonanych zmianach skład Zarządu przedstawia się następująco:

JANUSZ HERDER – prezes
(Elektrownie Wodne Sp. o.o.,
Grupa ENEA)

LESZEK OPYRCHAŁ – wiceprezes
(Akademia Górniczo Hutnicza)

JANUSZ STELLER – wiceprezes
(Instytut Maszyn Przepływowych PAN),

JERZY KUJAWSKI – skarbnik
(MEW s.c., współwłaściciel)

ANDRZEJ SMOLIŃSKI – sekretarz
(ENERGOWOD, właściciel)

ZBIGNIEW SASIN – członek Zarządu
(TAURON Ekoenergia Sp. o.o.)

JAN WRÓBLEWSKI – członek Zarządu
(ENERGA Hydro Sp. o.o.)

Już podczas kolejnego posiedzenia 14 września br., podjęto decyzje o dalszych krokach zmierzających do poprawy sytuacji

Sesja jubileuszowa Zgromadzenia Krajowego. Od lewej siedzą członkowie-założyciele TEW: Krzysztof Białkiewicz, Leon Bubala i Stanisław Lewandowski. Stoją: Janusz Herder (prezes Zarządu) i Janusz Steller (wiceprezes Zarządu)

finansowej i skuteczności działań Towarzystwa. Powołano pełnomocnika uprawnionego do merytorycznego reprezentowania Zarządu zarówno w zakresie działalności statutowej, jak i gospodarczej. Uzgodniono

też propozycję nowych zasad finansowania działalności statutowej ze składek członkowskich. W obliczu wyraźnie rysujących się zagrożeń, Towarzystwo widzi konieczność dalszej konsolidacji wysiłków na rzecz sek-

tora energetyki wodnej, a w szczególności kontynuacji dotychczasowej współpracy z TRMEW, ostatecznego zasypania dawnych podziałów między TEW a SEO oraz coraz lepszej współpracy ze wszystkimi przedsiębiorstwami energetyki wodnej.

Podjęte decyzje organizacyjne przynoszą już pierwsze efekty w postaci intensyfikacji działalności statutowej oraz coraz częstszych kontaktów na linii TEW/SEO, także TEW/PGE EO. Od sukcesów na polu finansowym zależy powrót do działalności w strukturach Międzynarodowego Stowarzyszenia Energetyki Wodnej (IHA) oraz aktywnej współpracy z Europejskim Stowarzyszeniem MEW (ESHA).

dr Janusz Steller
Wiceprezes Towarzystwa Elektrowni Wodnych
Instytut Maszyn Przepływowych PAN

¹ Spoz J. i in.: 100 lat energetyki wodnej na ziemiach polskich, Towarzystwo Elektrowni Wodnych, sierpień 1998

ERRATA

Przygotowując powyższy tekst jesienią 2012 roku, autor nie miał świadomości, że zebranie założycielskie Towarzystwa Elektrowni Wodnych odbyło się nie we Włocławku, a w EW Porąbka-Żar. Więcej informacji na ten temat znaleźć można w artykule jubileuszowym kol. Katarzyny Trojanowskiej, *XXV lat Towarzystwa Elektrowni Wodnych*, opublikowanym w książce streszczeń VII Polskiej Konferencji Hydroenergetycznej RENEXPO Poland*.

*Trojanowska K.: *XXV lat Towarzystwa Elektrowni Wodnych*, VII Polska Konferencja Hydroenergetyczna RENEXPO Poland, Warszawskie Centrum EXPO XXI, 25-27 października 2017, Streszczenia wystąpień konferencyjnych, Wyd. IMP PAN, s.9-23